

זרע שמשון המפואר

עם פירוש פרי שמשון

קובץ דרושים ערבים ומתוקים,
מרגליות זוהרות באור יקרות, מתורת רבינו
סיני ועוקר הרים, הפועל ישועות בקרב הארץ.
רבינו החיד"א וגדולי הדורות העידו עליו גדולות ונצורות.

המקובל האלקי החכם
רבי שמשון חיים נחמני זיע"א
בן רבי נחמן מיכאל זיע"א

מחבר הספרים הקדושים
'תולדות שמשון' ו'זרע שמשון'
אשר בירך והבטיח בני חיי ומזוני טבי ללומדים בתורתו,
ורבים נושעו בזכותו בכל מילי דמיטב.

בוס ישועות

ליקוט מהמחברים זי"ע אשר אמרו שהלימוד
בספריהם פועל ישועות, ומהמחברים זי"ע
שנפטרו ללא זש"ק וטמנו כוחם בספריהם,
העוסקים בתורתם זוכים לישועות כמפורסם.

ל"ז האון המקובל חסידא קדישא
רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע
לפמוד - להחנינו - להודיעו.

שם ושארית לדברים

גליון תק"ג | פרשת שלח

קול הישועות

פנינים ומזכירי השכל בפרשת השבוע
מתורת הזרע שמשון זי"ע

0733-454-554

לפרטים, הערות והארות, הקדשות
והנצחות: 05276-97791

לקבלת הגליון במייל:
z0772027554@gmail.com

הפעילות בחסות מידעדרוס:
08-9979095

כל הזכויות שמורות ניתן להדפיס לצורך
אישי בלבד

נא הצטרפו לתורמים הרבים
ותראו ישועות

~ עמדות נדרים פלוס >

תולדות שמשון

~ קול הישועות 0733-454-554

~ הפקדה בבנק: 20-489-411390

על שם תולדות שמשון

לרפואת וישועת עם ישראל.

עריכת והפצת הגליינות לזכות:

אברהם ישעיהו בן לאה, מיכאל בן
דבורה, יעקב יואל בן סימא שמחה,
ישראל בן חיה אהובה וזוג מלכה שושנה
בת שירה לאה, הדסה בת ליבי, יצחק
פנחס בן ביילא, רחמים בן חנה ברכה,
ניסים בן מרסל, חיים מאיר בן עלקא,
שמעון בן תמר, יעקב בן תמו ומסעודה
מרסל בת פרחח,

לרפואה שלמה

חיה בת שולמית שרה, הדסה בת ליבי,
הרב יוסף בן מזל טוב, מכלוף בן ימנה

לעילוי נשמת:

שירה לאה בת יעקב הכהן,
דבורה רות בת לייבל לואיס,
יצחק בן עיישה, שלום פרץ בן חיים,
מרדכי בן שושנה, קלודין מזל בת סול,
דורה דינה בת סטה

לזיווג הגון בנמל בקרוב, ובני חיי ומזוני:
יצחק חי בן טובה,
חוה לאה בת פלורה,

מכון תולדות שמשון

לז"נ הגאון המקובל חסידא קדישא

רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זי"ע

ללמוד • להתענג • להושיע

דמי יזכור מעבירים למכון תולדות שמשון

יישר כח

לכל הלומדים שליט"א

העוסקים במלאכת הקודש

ועושים רצון צדיק להגות בתורתו

לכל התורמים והמסייעים שליט"א

נושאי ארון הקודש

וזוכים בכל הברכות

ברכות הצדיק הרב שמשון חיים בן הרב

נחמן מיכאל זי"ע

יחולו על ראשיכם

בני חיי ומזוני טבי

בברכה ותפילה

מכון תולדות שמשון

פרשת שלח חידוש ב

ביאור מדוע טענו המרגלים דוקא לאחר דברי כלב

הקדוש נצול (-ננצל) ונוכל להם.

טענת וחשובת המרגלים, מיתת הנשיאים מוכיחה

אז תכף ומיד 'והַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ' (שם פסוק לא) אָמְרוּ אֲדָרְבָּא 'כִּי חִזֵּק הוּא מִמֶּנּוּ' אָפְלוּ בַעַל הַבַּיִת אֵינוּ יָכוֹל לְהוֹצִיא כָּלֵיו מִשָּׁם, דָּאָם אֵיתָא שְׁהֵשָׁם יֵשׁ לוֹ יְכָלָת, לָמָּה בְּכָל מָקוֹם שֶׁהֵינּוּ הוֹלְכִים הִיָּה מֵת נְשִׁיאָם כְּדִי שִׁהִיּו טְרוּדִים בְּאֶבְלָם וְלֹא יִרְגִּישׁוּ בָּהֶם. תִּפְיֹק לִי (-נלמד זאת) דְּבִלְאוּ הָכִי הִיָּה לָהֶם אוֹתוֹ הֵשָׁם לַעֲזָרְתָם, אֲלֵא וְדַאי וְכו'. וְאֵם אֵתָּה אוֹמֵר שְׁלַעוֹלָם יֵשׁ לוֹ כַּח, וְלֹא מֵתוּ בְּשָׁבִיל כָּךְ, אֲלֵא שְׁהִגִּיעַ זְמַנָּם לָמוּת, אִם כֵּן אֶרֶץ 'אֲכָלָת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא' וְכו'.

וּלְפִי הָאֵמֶת הֵשָׁם הַקְדוֹשׁ עָשָׂה כָּךְ, כְּדִי לַעֲשׂוֹת נִסִּים יוֹתֵר קְרוֹבִים אֶל הַטֵּבַע.

'וַיִּצְיִאוּ דִבַּת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ וְכו' הָאֶרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אֶרֶץ אֲכָלָת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא' וְכו' (במדבר יג, לב).

קִשָּׁה, דִּהָא כָּל כּוֹנְנָתָם הִיָּתָה לְהוֹצִיא שָׁם רַע עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלָמָּה לֹא אָמְרוּ זֶה מִתְחִלָּה וְהַמְתִּינוּ עַד אַחֵר דְּבָרֵי כָּלֵב.

דברי כלב, על ידי השם הקדוש ננצל מהם

וַיֵּשׁ לְזוּמַר, דְּאֵיתָא בְּסִפְר הַזֶּהר (ח"ג קס, ב), שְׁמִשָּׁה מְסַר לְמַרְגְּלִים כּוֹנֵת שָׁם הַקְדוֹשׁ, שָׁאֵם יָבוֹאוּ הַכְּנַעֲנִים לְהִרַע לָהֶם יָכוֹנוּ בְּזָה הֵשָׁם וְלֹא יִהְיוּ מִתִּירָאִים, מְסַרְתָּ שְׁמָא קְדִישָׁא מְסַר לִזְוֵן מִשָּׁה וּבִגְיִינָה אִישְׁתְּזִיבוּ מִיִּנְיָהּ. וּמַעֲתָה כְּאֲשֶׁר שְׁמַעוּ שְׁכָלֵב אָמַר (במדבר יג, ל) 'עֲלֵה נַעֲלָה וְיִרְשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי יָכוֹל' וְכו', שְׁסוּפִי תִבּוֹת הוּא שָׁם הוֹי"ה, כְּלוּמַר בְּזָכוֹת שָׁם

סיכום החידוש:

ממנו שכביכול אפילו בעל הבית (-הקב"ה) אינו יכול להוציא כליו משם, שאם היה לו יכולת לא היו מתים הנשיאים כדי שיהיו טרודים באבלם. ואם תרצה לומר שבא זמנם, אם כן 'ארץ אוכלת יושביה היא'.

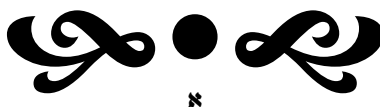
אמנם הטעם האמיתי שהשם הקדוש עשה כך, שמתו נשיאיהם, כדי לעשות נסים יותר קרובים אל הטבע.

כתוב 'ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה', ובזוהר הקדוש, שכלב רימז בדבריו: 'נעלה וירשנו אתה כי', שסופי תיבות הוא שם הוי"ה, כלומר שבזכות שם הקדוש ננצל מהם ונוכל להם.

ולכן דוקא אחרי שכלב אמר שהשם הקדוש יגין בעדם, טענו המרגלים אדרבא 'כי חזק הוא

פרי שמשון

- א. לשון הפסוקים הנדרשים בחידושו (ל-לב): וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלָה וְיִרְשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי יָכוֹל נוּכָל לָהּ, וְהַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוּכָל לַעֲלֹת אֶל הָעָם כִּי חִזֵּק הוּא מִמֶּנּוּ, וַיִּצְיִאוּ דִבַּת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר תִּחַרְץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אֶרֶץ אֲכָלָת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מְדוּת. ב. כפי שאומר רש"י (פסוק כו): וילכו ויבואו - מהו וילכו, להקיש עליהם לביאתם, מה ביאתם בעצה רעה, אף עליהם בעצה רעה. ג. כפי שמבואר בסוטה (לה, א): 'עלה נעלה וירשנו אותה וגו' והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל וגו', אמר רבי חנינא בר פפא דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה, 'כי חזק הוא ממנו', אל תקרי ממנו אלא ממנו (מן הקב"ה, רש"י) כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם, 'ארץ אוכלת יושביה היא', דרש רבא, אמר הקב"ה אני חשבתיה לטובה וחס חשבו לרעה, אני חשבתיה לטובה דכל היכא דמטו, מת חשיבא ידיהו, כי היכי דניטרדו ולא לשאלו אבתריהו. ד. ומתורץ מדוע אמרו זאת דוקא אחר דברי כלב, שאמר שכחו של השם הקדוש איתם, ורצו להפריך זאת. ומובן שמה שאמרו 'ארץ אוכלת יושביה' בא לחזק את טענתם הנפסדת.

ביאור הפסוק נתנה ראש (בשלח ד)

ביאור המדרש וטעם שהקב"ה סובבם בדרך עקומה

מִדְרָשׁ רַבָּה (כ, יח) **וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם** (בשלח יג, יח), **מִכָּאן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ**, אִפְלוּ עֲנִי שְׂבִישְׂרָאֵל לֹא יֵאָכֵל עַד שְׁיִסַּב, שֶׁכֵּךְ עָשָׂה לָהֶם הַקֶּב"ה שֶׁנֶּאֱמַר **וַיִּסַּב אֱלֹהִים**, עכ"ל.

דיוק במדרש וברש"י על הפסוק

והוא תמונה, דמה ענין זה לזה. ורש"י כתב, ומה אם כשהולכים בדרך עקמה אמרו (במדבר יד, ד) **נִתְּנָה רֹאשׁ וְכוּ'**, אם הולכים בפשוטה על אחת כמה וכמה, עכ"ל. ועל קל וחמר זה איכא למפרך, שהרי אדרבא אם היה מוליכם אז לארץ ישראל תכף ומיד שייצאו ממצרים לא היו מתנחמים ורוצים לחזור למצרים, שהרי היו קרובים לזכרון השעבוד והמרירות שמררו המצריים אותם והיתה להם שמחה תקועה בלבם שייצאו משם, מה שאין כן לאחר שעבר זמן הרבה שכבר שכחו המרירות של השעבוד ומפני כך אמרו **נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוֹבָה מִצְרַיִם**.

דיוקים בפסוקים בפרשת שלח

אבל צריך לדקדק מה היתה פונתם לומר **נִתְּנָה רֹאשׁ**, שהיה לו לומר בקצור **"נשוב למצרים"**, דמה צרך היה שיתנו עליהם ראש מקדם. ועוד, שאם חוזרים שם כעבדים לא שיקרא ראש, שהעבדים אין להם מלך וראש בפני עצמם, והם תרתי דסתן אהדדי.

והכי נמי במה שאמרו (במדבר יג, לב) **אֶרֶץ אֲכֹלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא וכו'**, אם נאמר שהדברים כפשטן זה אי אפשר, שהרי הם ראו שכמה שנים נתקיימו שם הפנענים, ואדרבא בפייהם היו מודים שהיו חזקים והיו אנשי מדות. ואם נאמר לפי מה שאמרו **וְכוּ'** (במדבר יז, טז), שכל מקום שהיו הולכים המרגלים היה מתגדול שבהם כדי שיהיו טרודים באבלם ולא יביטו אחריהם, ומחמת זה אמרו **אֶרֶץ אֲכֹלֶת וכו'**, גם זה לא יתכן, שאין סביר לומר בשביל מקרה אחד שהיה להם בעת ההיא, שהיה כן הטבע של הארץ, הואיל שראים שכמה שנים נתקיימו בה הפנענים והיו מרבים וחזקים, ועוד שהיה יותר סביר לומר, שבעת ההיא היתה ידו של הקב"ה שעושה להם כן כדי לבערם מלפני ישראל, ואף על פי שכל עצמם להוציא דבה נתכוננו, היה להם לומר דבר שהסביר לא תכחיש אותו.

מקדים, שאם משה היה מכניסם לארץ, אם יחטאו ימותו

והכל יובן בהקדים מה שאמרו **וְכוּ'** (מגלה עמוקות אופן כ) **שְׂאֵלֹה הִיָּה מֹשֶׁה מִכְּנִסֵּן לָאֶרֶץ הִיָּה נוֹטֵעַם שָׁם וְכוּ'** ולא היה נחשב הבית, אלא אם יחטאו ישראל היה הקב"ה ממייתם ולא היו חוזרים בגלות עוד, מה שאין כן עתה שמשה לא הכניסם, משום הכי שפך חמתו על

פרי שמשוון

א. לשון הפסוקים: (יז) וַיִּהְיֶה בַשַּׁלַּח פָּרַעַה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹקִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פִּלְשְׁתִּים כִּי קָרֹב הוּא כִּי אָמַר אֱלֹקִים כֹּן יִנָּחֵם הָעָם בְּרֹאשָׁם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרָיִם, (יח) וַיִּסַּב אֱלֹקִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַיַּדְּבָר יִם סוּף וְחִמְשִׁים עֶלֶף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. ב. מה הקשר בין מה שהקב"ה סיבב ועיקרם לישראל את הדרך, לכך שצריך לשבת ולהסב לבלי ראשון של פסח. ג. ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה ממצרים. ד. לשון הפסוק וַיִּצְיֵאוּ דַּבַּת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֹתָהּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאֶרֶץ אֲשֶׁר עָבְרנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אֶרֶץ אֲכֹלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִיא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מְדוּת. וברש"י: אוכלת יושביה - בכל מקום שעברנו מצאנום קוברי מתים, וחקבי"ה עשה לטובה כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב לאלו. אנשי מדות - גדולים וגבוהים וצריך לתת להם מדה וכו'.

מכך שהולכים בדרך עקומה מוכח שהיו גלויות נוספות

ואם נאמר שהסכים^ה, היו יכולים ללכת בדרך פשוטה שהרי היה להם כבר חרות משעבוד מלכות, ובודאי שהמלחמות והאמות לא יתגרו בהם, אמנם כשהולכים בדרך עקומה הוא סימן מבהק להפך שהקב"ה לא הסכים עם משה, ואין הכי נמי שתהיינה להם גלויות אחרות ומשום הכי אינו עתיד להכניסן לארץ^ו.

לקי, אם ילכו בפשוטה מוכח שאם יחטאו ימותו

ושפיר אתי הקל וחמר, שאם כשהולכים בדרך מעקם שהוא סימן שמשה לא יכניסם אמרו נתנה ראש, אם הולכים בפשוטה שהיה סימן שלא יהיו להם גלויות אחרות ושמשה יטעם בארץ, על אחת כמה וכמה שירצו לחזור למצרים שלא להתחייב כליה אם יחטאו^ז.

מוכח שהגאולה היא לנפש ולכן גם העני צריך להסב

ואם כן ההסבה שעשה הקב"ה לישראל היא הזכר שעתידין ללכת בגלויות אחרות, ואף על פי כן מחייבים אנו לאכל בהסבה בדרך חרות (פסחים קט, ב), לפי שהחרות שאנו רומזים בליה הזו הוא חרות הנפש ולא חרות הגוף^ח. ולכן אף העני שהוא נגוע ומענה, עם כל זה חייב להסב, שהרי בפרק קמא דחגיגה (ט, ב) אמרינן, הקב"ה חזר על כל מדות טובות, ולא מצא מדה טובה לישראל אלא עניות^ט.

העצים ועל האבנים והולכין בגלות ובזה נצולו ישראל.

ישראל פחדו שהארץ תאכלם כחטאם, וסרכו שמשה יהיה הראש

ואין הכי נמי שישאל לנו לילך לארץ הקדושה עם משה שהיה הראש שלהם, והרי אם יחטאו יתחייבו כליה, ולכן יותר טוב להם לקח ראש אחר שלא יטעם שם, ואף אם יתחייבו גלות יותר טוב להם לחזור אפלו למצרים מלמות שם. ועל זה אמרו 'ארץ אכלת יושביה' אם יחטאו^י. ולכן נתנה ראש כלומר אין אנו רוצים עוד במשה^י.

מתשובת הקב"ה 'אחיה שלחני' יתכן שהיו גלויות נוספות

והקל וחמר של רש"י ו"ל כך פרושו, שהקב"ה אמר למשה (שמות ג, יד) 'אחיה אשר אהיה' אני הייתי עמכם בשעבוד זה אני אהיה עמכם בשעבודים אחרים (רש"י שם), דמשמע מזה שכונת הקב"ה היתה שיהיו להם גלויות אחרות. אבל משה אמר דיה לצרה וכו' שלא היה רוצה שתהיינה גלויות אחרות לישראל, כמו שפרשנו לעיל בפרשת שמות (חידוש יא). והקב"ה השיב לו (שמות ג, יד) 'אחיה שלחני אליכם', ואפשר שהסכים עם משה, ואפשר נמי שלא הסכים אלא שיאמר כך לישראל כדי שלא להזכיר להם עתה צרות אחרות^י.

פרי שמשון

- ה. התכוונו לומר, 'אוכלת יושביה' שאם ישראל יחטאו, תאכל אותם הארץ.
  - ז. הקב"ה רימו ביאחקה אשר שלנו, שהרי הוא יכניסנו לארץ ונמות אם יחטא. אלא ניתן ראש אחר, שאינו נשוב למצרים ולפחות לא נמות.
  - ח. הקב"ה רימו ביאחקה אשר עדיין לא טעו חסכים עם משה שאכן לא יהיו גלויות נוספות, ויתכן שאמר כך רק כדי שלא להזכיר להם עכשיו מצרה זו.
  - ט. דרך פשוטה ברמז על כך שהיות והיה להם חירות משעבוד מלכויות, האומות יפחדו להתגרות בהם, לכן אינם צריכים לחשוש ממלחמה. אמנם מה שהולכים בדרך עקומה, מוכיח שיש לחשוש ממלחמה, כי עדיין צריכים ללכת בגלויות אחרות, ויתכן שיעדיף לשוב למצרים. (ועיין לעיל באריכות בפרשתנו חידוש ב).
  - י. ומבואר היטב חקל וחומר, שאם כאשר הולכים בדרך עקומה ומוכיח שאם יחטאו יגלו, ומכל מקום אם יראו מלחמה ירצו לחזור למצרים. כל שכן, שאם ילכו בפשוטה, בודאי שיחששו וירצו לחזור למצרים, שהרי אם יכנסו לארץ ישראל עם משה, אם יחטאו ימותו.
  - יא. לכן אף שהיו גלויות נוספות, צריכים לשבת בחירות, משום שזכו לחירות הנפש ביציאת מצרים.
  - יב. והעניות היא רק בגוף ולא בנפש, (ונעלת העניות היא שמחזירין למוטב מהרש"א), ולכן עדיין נחשב כח חורין, שכללה זה יצאו ישראל משעבוד נפשם, אף שעדיין לא יצאו לגמרי מהגלות, שהרי סבבם הקב"ה בדרך ארץ פלשתיים, משום שאמורים לגלות גלויות אחרות כניל.

סיכום החידוש:

בהם הפלשתים, וזה מוכיח שלא היתה להם חרות עולם אלא יש עליהם עדיין שלטון האומות ויגלו שוב. וזה הקל וחומר שאומר רש"י, שאם כאשר יעברו בדרך עקומה ירצו לחזור, משום שאמורים לגלות שוב אם יחטאו. בודאי שאם ילכו בדרך ישרה, שירצו לחזור, שהרי אם יכנסו לארץ, ימותו בחטאם.

ומכל הנ"ל נלמד, שהחירות של בני ישראל ממצרים, היא חירות הנפש. ואינה חירות הגוף, שהרי אם יחטאו, יגלו שוב או ימותו. ולכן גם מי שהוא עני בגופו חלילה, צריך להסב בליל הסדר, שהרי עניות הגוף ראויה לישראל, והעיקר זה להיות בני חורין משעבוד היצר.

וזה מה שאומר המדרש: 'וַיִּסַּב אֱלֹקִים אֶת הָעָם' שהולכים בדרך עקומה כדי שלא יחזרו למצרים בראותם מלחמה, וגם אם יולכים בדרך ישרה, יפחדו, שיאמרו שאם יכנסו לארץ ישראל ימותו אם יחטאו, מִכָּאן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, אֶפְלוּ עָנִי בְּגוֹפוֹ שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, והייתי אומר שאין לו חירות, מכל מקום לא יאכל עד שִׁיִּסַּב שעיקר הגאולה היא גאולת הנפש, שֶׁכֶּךָ עָשָׂה לָהֶם הַקֹּדֶם שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיִּסַּב אֱלֹקִים' משום שעיקר הגאולה היא גאולת הנפש.

דברי המדרש נפלאים וצריכים ביאור, מה הקשר בין הסיבוב שסיבבם, לכך שגם העני צריך להסב.

ויובן בהקדם, שאם משה היה מכניס את בני ישראל לארץ ישראל, היתה נטיעתו נטיעת עולם ולא היו גולים עוד, ואם היו חוטאים חלילה היו כלים ולא היה מועיל גלות. וזה הסיבה שבני ישראל לא רצו להכנס לארץ.

וזה מה שאמרו המרגלים 'ארץ אוכלת יושביה', וכוונתם היתה אליהם בעצמם. (שאם הכוונה ליושבי כנען, הרי עד עכשיו חיו בארץ, ומה שעכשיו מתו אינו ראיה, כי יתכן שמתו בעבורם. אלא התכוונו לומר, שאם יכנסו לארץ, אז הארץ תאכלם שימותו בעוונם).

וכן מה שאמרו 'נתנה ראש ונשובה מצרימה' כווננו לרעיון זה, שלא רצו שמשה יהיה הראש שלהם ויכניסם לארץ, אלא רצו שיהיה להם ראש אחר, וישובו למצרים, לסיים הגלות שם, ויענשו בגלות על חטאיהם, ולא ימותו בארץ ישראל אם יחטאו.

עוד יוקדם, שמה שהקב"ה הולכים בדרך עקומה מסביב לארץ פלשתים, שחשש פן ילחמו

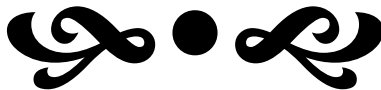
אור החיים הקדוש – רבי חיים בן רבי משה זיע"א

והמתה את העם הזה כאיש אחד ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר (יד, טו).

השם. ורמז בדבריו כי ההרגש שממנו יומשך האמור בדבריו הוא דוקא אם ימיתם כאיש אחד, אבל מעט מעט לא יורגש הדבר, וכן מצינו שעשה ה'.

העיקר שלא יהיה חילול ה'

והמתה וגו' כאיש אחד וגו'. גילה דעתו עליו השלום בזה שאינו מבקש שישלח ה' על החטא, אלא שלא יבא לידי חילול

לימוד יומי מהספר הקדוש יסוד ושורש העבודה

מהאי גברא רבה ויקירא, מחצב סנפירא וכו', כמוהר"ר אלכסנדר זיסקינד בכמהור"ר משה.

פרשת שלה

המשך קידוש ליל ש"ק.

ונפשא נפיק מן גופיה מהאי עלמא, הכי מקבלי לון בעלמא דאתי, ואתמר בהון (תהלים פד, ד) 'גם צפור מצאה בית' כו', זכאה איהו מאן דמקבל אורחן ברעו שלים כאלו מקבל אפי שכינתא, ובמדה דמדד בה בר נש מודדין ליה [מי שמקבלים אורחים שהם נשמות יתירות שמרכיבים עליהם בערב שבת, בפנים מאירות בשמחה בעונג בעולם הזה, כשנשמה ורוח ונפש יוצאת מגופו מהעולם הזה, כך מקבלים אותם בעולם הבא, ונאמר בהם 'גם צפור מצאה בית' כו', אשרי מי שמקבל אורחים ברצון שלם כאלו מקבל פני השכינה, ובמדה שמדד בה אדם מודדים לו], עד כאן לשונו.

אחיי ורעיי, הבט ימין וראה והן לו מכיר, האיך ישתדל האדם לענג את השבת קודש, לה' הישועה על עמו ברכה ישלח מקדש, ושלם אותו בזה ובבא כפלי כפלים לתושיעה, ואם איש עני הוא ואביון ואילו הוא נושא משאת מאומה, יבטח בשם ה' וישען באלהיו והוא יפרע הקפותיו.

ויזהר האדם מאוד בלמוד ועניים ואביונים על השולחן, וכבר מלתו אמורה למעלה בשער השביעי פרק ו' גודל חיובם אף בסעודת החול.

ויזהר האדם לכבד את ה' מהונו ומגורנו לזמר זמירות ושבחים על השולחן. וזה לשונם בפרשת עקב (רעב, ב), ובשבת בכל מלוי צריך לאתוספא מחול על הקודש כו', וצריכין לאתערא שירה וחדוה לפתורא כו' [ובשבת בכל דבריו צריך להוסיף מחול על הקודש כו', וצריכים לעורר שירה ושמחה לשלחן כו'], עד כאן לשונו בקיצור.

יודע כמובא למעלה כמה פעמים, שלא יפנה מחשבתו מעבודת הבורא יתברך שמו אפילו רגע אחד, ומה גם לזכור ולשמור את יום השבת קודש בשמירה מעולה ונטירוותא יתירא, לפנות מחשבה בטילה מלבו וממחשבתו רק ביראת ה' כל היום. וזה לשון התיקונים תיקון ו' (כג, א), 'זשמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם', זכאה איהו מאן דמתקן לה דירה נאה בלביה, וכלים נאים באיברים דיליה, ואשה נאה דאיהי נשמתי, דבגיניה שריא שכינתא עלאה דאיהי נשמת כל חי [זשמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם, אשרי מי שמכין לה דיירה נאה בלבו, וכלים נאים באיבריו, ואשה נאה שהיא נשמתו, שבגללו שורה שכינה עליונה שהיא נשמת כל חי], עד כאן לשונו.

ובברכת המזון יאמר רצה והחליצנו ככוונה עצומה, וגודל תקון אמירתה בעולמות הקדושים בברכה זו בשבת הובא בזוהר הקדוש פרשת תרומה (קסט, א). וישתדל תמיד אחר הזמון, ואף אם בדרך בלא זמון יברך על הכוס אחר ברכת המזון, כי מצוה להרבות בברכות בשבת כדי להשלים מאה ברכות.

ובדרך רנ"ה ע"א זה לשונו, 'ושבחתני אני את השמחה' כו' (קהלת ת, טו), דאחדותא דמלכא קדישא די בזמנא דאיהו שלטא בשבתא וביומין טבין כו', 'והוא ילונו בעמלו', מאן, קודשא ב"ה, הוא ילונו ויהך עמיה לאעלא ליה לעלמא דאתי. דבר אחר, 'והוא ילונו', מאן הוא, ההוא בר נש דאכיל ושותי וחדי, כל מאן דאפיק למיכל ולמשתי הוא ילונו לקודשא ב"ה בהלואה, ואיהו יחייב ליה כפלי כפלים, ומכל מה דאפיק בהאי. בתרין אלין אוזיף בר נש לקודשא ב"ה, כד חייס ליה למסכנא, וכד אפיק בשבתא וזמני, דיהא כלא אוזיף לקודשא ב"ה, כמה דאת אמר (משלי יט, יז) 'מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו' [ושבחתני אני את השמחה' כו', של אחדות המלך הקדוש בזמן שהוא שולט בשבת וביומים טובים כו', 'והוא ילונו בעמלו', מי, הקב"ה, הוא ילונו וילך עמו להכניסו לעולם הבא. דבר אחר, 'והוא ילונו', מי הוא, אותו אדם שאכל ושתה ושמח, כל מה שהוציא לאכול ולשתות הוא ילונו להקב"ה בהלואה, והוא יתן לו כפלי כפלים, ומכל מה שהוציא בזה. בשני אלו מלוה אדם להקב"ה, כשמרחם על עני, וכשהוציא בשבת ומועד, שהכל הלוח להקב"ה, כמו שנאמר 'מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו'], עד כאן לשונו.

וכן הוא גם כן בתיקונים (ת' יט לח, ב) וזה לשונו, ובאלין דלא מלוין לה ולא אוסיפין לשבתות ולימים טובים איהי סתימא להון, ובגין דא כל המוסיף מוסיפין ליה, ודא תוספת נשמתא יתירה, ואיהי תוספת רוחא דקדושה. וכל הגורע גורעין ההיא נשמה יתירא, ואשתאר עני, ואם הוא חכם אסתליק מניה חכמתיה, ואם הוא עשיר בממונא אסתלק מניה ואשתאר עני יבש, כמה דאיהו מנע מלעילא כו' ואשתאר יום השבת עני ושכינתא יבישא, הכי אתמנע ברכאן מיניה ואיהי מדה כנגד מדה, וכל מאן דאוסיף כו' [ובאלו שלא מלוים לו ולא מוסיפים לשבתות ולימים טובים היא סתומה להם, ומפני זה כל המוסיף מוסיפין ליה, וזו תוספת נשמה יתירה, והיא תוספת רוח קדושה. וכל הגורע גורעין אותה נשמה יתירא, ונשאר עני, ואם הוא חכם מסתלקת חכמתו ממנו, ואם הוא עשיר בממון מסתלק ממנו ונשאר עני יבש, כמו שהוא מנע מלמעלה כו' ונשאר יום השבת עני והשכינה יבישה, כך נמנעים הברכות ממנו והיא מדה כנגד מדה, וכל מי שמוסיף כו'], עד כאן לשונו.

ובתיקונים תיקון כ"א (נח, ב) זה לשונו, מאן דאית ליה רשו למעבד ענג שבת ולא עביד, אתהפך ליה ענג לנגע צרעת וחריב ביתיה וממוניה [מי שיכול לעשות ענג שבת ולא עשה, נהפך לו ענג לנגע צרעת וחריב ביתו וממנו], עד כאן לשונו בקיצור.

ובתקון ו' (כד, א) זה לשונו, מאן דמקבלין אושפיזין דאינון נשמתי' יתירין דאינון מרכיבין עלייהו בערב שבת, באנפין נהירין בחדוה בענוגא בהאי עלמא, כד נשמתא ורוחא

בקשת רבינו בצוואתו:

בקשתי היא במאד מאד שיקבעו בו שעור למוד בכל יום, ומבטיח אני אותם שאהיה מליץ טוב בתמידות בעדם בעולם העליון,

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטשיל זי"ע - הצדיק הרב הוברמן מרעננה

חדש! ניתן לשמוע וורטים וסיפורים מהבן לאשרי ברכה משולשת זי"ע
בקול הישועות 0733-454-554 שלושה 7

זכות אבות תגן עלינו

ולא בדרדקי עצה ולא בצעיר יעקב אבינו מצאתי עצה ללמד עליהם זכות, לך הקב"ה אצל יצחק אבינו ויאמר לו "בניך חטאו לי", מיד יצחק אבינו יבוא בטענה ויפתח בזכותם של ישראל, ריבונו של עולם וכי הם רק בניי ולא גם בניך, הרי קראת להם 'בני בכורי ישראל' (שמות ד, כב), במעמד הר סיני בשעה שהקדמינו נעשה לנשמע, ואילו עכשיו אתה אומר לי בניך, ועוד אם נעשה חשבון כמה הם ימי שנות חיי האדם שבעים שנה תוריד מהן את עשרים השנים הראשונות של חייו, שאין בית דין של מעלה מעניש עליהם, נשאר חמישים שנה, תוריד עשרים וחמש של הלילות שהם חצי מחיי האדם שהוא יושן ולא חוצא, נשארו עשרים וחמש שנה, תוריד עוד שנים עשרה שנה ומחצה שהן הזמן שעסקו בהם בתפילה, באכילה, ובבית הכיסא, נשארו שנים עשרה ומחצה, אם אתה לוקח את כל העבירות עליך מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך, ואם תאמר כולם עלי אני יכול לסובלם ולכפרם, כי אני הקרבת את נפשי לפניך בעקידת יצחק, מיד יתגלגלו רחמי של הקב"ה על ישראל ובזכות יצחק אבינו תבוא הגאולה השלימה, מיד יפתחו ישראל בתודה ליצחק אבינו ויאמרו לו 'כי אתה אבינו' שהרי אברהם יעקב אמרו ימחו על קדושת שמך, יאמר להם יצחק עד שאתם מקלסין אותי, תקלסו להקב"ה שהוא זה שהתמלא עליכם ברחמים רבים וכיפר לכם על כל עוונותיכם והביא את הגאולה, מיד ישאו ישראל עיניהם למעלה להקב"ה ויאמרו 'אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך'.

'שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לפני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו יישלחו כל נשיא בהם' (יג, ב). 'שלח לך אנשים' ראשי תיבות 'אשל', הכוונה משה רבינו ע"ה עורר את זכות האבות הקדושים שתגן על המרגלים, לעורר את זכותו של אברהם אבינו ע"ה שנאמר 'זיטע אשל בבאר שבע' (בראשית כא, לג). שהוא מידת החסד ואהבה כמו שקראו ה' יתברך שנאמר 'זרע אברהם אוהבי' (ישעיה מא, ח).

וכששלח אותם משה נאמר בשליחות 'וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם עלו זה בנגב ועליכם את ההר' (יג, וז). תיבת 'אותם' כתיב חסר בלא האות ואו, 'אתם' צירוף אותיות 'אמת' הכוונה לעורר זכותו של יעקב אבינו ע"ה שנקרא 'אמת' שנאמר 'תתן אמת ליעקב' (מכילתא, כ).

ומצינו שזכות אבות מגינה על עם ישראל כאמרום ז"ל במסכת שבת (פט, ב). אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב 'כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך' (ישעיה סג, טז), לעתיד לבא יאמר הקב"ה לאברהם אבינו "בניך חטאו לי", עוונותיהם של ישראל מעכבים את הגאולה, יאמר אברהם אבינו ריבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, יפנה הקב"ה ליעקב אבינו אולי בגלל שהיה לו צער גידול בנים הוא ירחם וילמד עליהם זכות, ויאמר לו "בניך חטאו לי", יאמר יעקב אבינו ריבונו של עולם ימחו על קדושת שמך, יאמר הקב"ה לא בסבי טעמא לא בוקן אברהם אבינו מצאתי דבר טעם שיסגר על בניו,

חידושי תורה של "הצדיק מרעננה" על ספר בראשית

קדושת האכילה וכתרה של תורה

שעמלתי בתורה בכל עשר אצבעותי, ולא אכלתי ולא נהניתי בעולם הזה אפילו באחד מאצבעותי הקטנים, ומעולם לא אמרתי אלך ואוכל ואשתה ואהנה מן עולם הזה, ואלך אחר כך מתוך תענוגי עולם הזה ואפטר מן העולם הזה לעולם הבא, אלא לא עשיתי לי אכילה ושתייה רק כדי חיות, ועסקתי בתורה כל ימי חיי, לכן עכשיו תן לי מנוחה בבית עולמי, מה היו משיבין לו 'יבוא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו' (ישעיה נז, ב).

וכן הביא בתוספות (ד"ה לא). במסכת כתובות (קד, א). בשעת פטירתו של רבי יהודה הנשיא זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה אמר ריבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה. אמרינן במדרש עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו.

והיינו, שבא לרמוז בתחילת וראשית התורה הקדושה, פתח בתיבת "בראשית" ללמדנו שהרצוה להצליח בתורה, צריך שישמור עצמו מאכילה ושתייה יתירה, עד שיתפלל אדם שיכנס דברי תורה בתוך מעיו, יתפלל שלא יכנסו אכילה ושתייה יתירה בתוך מעיו, וכל כולו יעסוק רק בתורה הקדושה, כי על זה נברא העולם שעל ידי קדושת

'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ' (א, א). עיין מה שכתב בספר 'נחל קדומים' מהגאון החיד"א זיע"א, בשם לקוטי גורי האריז"ל, צירוף תיבת "בראשית" ראשי תיבות 'ב'קול ר'אם א'ברך ש'ם' (הוי"ה) מתחיל באות (י) תמיד, רמז שצריך לברך הברכות בקול רם כדי שיענו אמן, וכן תיבת "בראשית" (319). בגימטריה "שני לוחות אבנים" (319). וצריך להבין מה כוונתו בזה שהביא בחידושו אחד ב' רמזים על 'אכילה ושתייה' ועל 'התורה הקדושה'.

ויש לפרש על פי דבריו לקשר 'אכילה ושתייה' ל'תורה הקדושה'. בהקדם דברי תנא דבי אליהו (רבה פכ"ו). יכול אדם בשך מעט ויין מעט ואל ירבה בבשר ויין יותר מדאי, ואם הרבה בבשר ויין יותר מדאי הרי מקרא מוכיח עליו 'אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו, כי סובא וזולל ויוורש' (משלי כג, כ-כא). ואם לא זכה אדם לבשר רחמים על דברי תורה שיכנסו לתוך מעיו, מכל מקום יבקש רחמים על אכילה ושתייה יתירה שלא יכנסו לתוך מעיו, שנאמר 'הנה צרפתוך ולא בכסף בחרתך ככור עוני' (ישעיהו מח, י). מה כור זה אפילו אתה נותן בו כל העצם שבעולם הרי זה שורפן ומפסידן, כך גרונא של אדם אפילו אתה נותן בו כל אכילות יפות שבעולם הוא בולען ומפסידן. מעשה ברבי יהודה הנשיא שאמר בשעת מיתתו גלוי וידוע לפני הקב"ה

ברכה משולשת

מתוך ספרי הגה"צ רבי יצחק הכהן
ב"ר אשר אנטישיל ז"ע – הצדיק הרב הוברמן מרעננה

ה' על ידי האכילה שהיא כדי להעלות את הניצוצות הקדושות שבהם, וכאשר אין מעלה את הניצוצות הקדושות שבאוכל והוא נמשך אחר תאוות האכילה, אותם ניצוצות יוכלו חס ושלום להפילו ולקלקלו ולהחטואו, ואז רחמנא ליצלן יכול להיות 'סרתם' וכו'. עד כאן מה שנשאר רשום עדיין במחשבתי בהקיצה משנתי.

וכן כתב השל"ה הקדוש זי"עא (שער האותיות, קדושת האכילה, עמק ברכה, א'). המאכל והמשתה מביא האדם לידי גסות הטבע וגובה הלב, ויבוא מזה שישבח את השם יתברך, כמו שאמר משה רבינו ע"ה 'יום לבבך ושכחת את ה' אלוֹקֶיךָ' (דברים ח, יד). לפיכך צריך האדם להתבונן התבוננות יתירה בברכת השלחן, כדי שיהא שלחן 'השלחן אשר לפני ה' (יחזקאל מא, כב). ויברך בקול רם, כי אמירת הברכות בקול מעורר הכוונה ומביא זכירה, וימשוך לבו לתאות השם יתברך ולא לצד תאות המאכל והמשתה. וכתב ב"שער האותיות' (אות ק' קדושה). ואני בבחורתי למדי תורה אצל הרב הגדול הגאון המופלג החסיד מהר"ד שלמה מורי ורבי המהרש"ל ז"ל, כשנפטרתי ממנו לילך לנישואין שלי, אמרתי לו רבי ברכני, וצווה עלי הדרכה ישרה לחיים מה לעשות, אמר לי בזה השלחן, קדש עצמך בשני ענינין אלו, בקדושת מאכל, ובעניני קדושה, והוי זהיר במאד מאד להרחיק אלף אמה ממה שנוגע לאיסורו והתקדש במאד בקדושתם, כי שאר מידות התורה אינם עושים רושם גופני, אבל אלו שני הדברים, האכילה מקיים הגוף, והקדושה מהווה הגוף, והרושם הזה עומד תמיד, ע"כ היה לשון פה קדוש ולה"ה.

וזהו כוונת הגאון החיד"א לקשר 'אכילה ושתייה' ל'תורה הקדושה', שצירוף תיבת "בראשית" ראשי תיבות "ב'קול ר'ם א'יברך ש'ם י' (הוי"ה) מתחיל באות י' ת'מיד", שצריך לברך הברכות בקול רם כדי שיענו אמן, וכן תיבת "בראשית" (319). בגימטריה "שני לוחות אבנים" (319). שהברכה בקול רם מעורר הכוונה ומביא זכירה, שלא תהיה שכחה של 'יום לבבך ושכחת את ה' אלוֹקֶיךָ' וממילא 'משך לבו להשם יתברך' ולא לצד תאוות המאכל והמשתה.

מלך המשיח מחכה בשער

אליהו הכי אמר לך 'היום אם בקולו תשמעו' (תהלים צה, ז).

והיינו "משיח בשער", שמלך המשיח יושב ב"שער רומי", ומחכה שיקראוהו לגאול את בני ישראל. ועל כן חסר בגימטריה האות "י", לרמוז על האות "י" שבתיחילת תיבת "ישראל", לרמוז שהמשיח צריך את עזרתם של עם ישראל בהבאת הגאולה השלימה, על ידי תשובה ומעשים טובים והוספה בתורה ובמצוות.

וזה נרמז בתיבת "בראשית" בתיחילת הבריאה שכן מצינו ש"שמו של משיח" קדם לעולם, כמו שכתב במדרש רבה (בראשית א, ד), 'בראשית ברא אלוקים' שישנה דברים קדמו לבריאת העולם. יש מהן שנבראו, ויש מהן שרק עלו במחשבה להיבראות. אלו שנבראו, התורה, וכיסא הכבוד. ואלו שעלו במחשבה, האבות, ישראל, בית המקדש, ושמו של משיח. וכן כתב במדרש תנחומא (נשא יט) שבשעה דברים קדמו למעשה בראשית, ואלו הן, כיסא הכבוד, התורה, בית המקדש, אבות העולם, וישראל, ושמו של משיח, והתשובה, ויש אומרים אף גן עדן וגיהנום.

הבטיח בהקדמת ספריו: כל הלומד יגיד בשמי דברי תורה, אני מתפלל עליו תפילה קבועה בכל יום ואמליץ טובה עליו לישועות מכל צרה, לשפע בכל טוב של קדושה והצלחה ברוחניות ובגשמיות בעוה"ז ובעוה"ב, ושיתעורר ליבו ברוח טהרה ויראת שמים לעבודת ה' באמת ובלבב שלם.

התורה יתגבר האדם על יצרו ולא ימשך אחר תאוות עולם הזה, אלא יתענג על ה' ויהנה מזיו שכינתו.

כמו שכתב ה'המסילת ישרים' (א). יסוד החסידות ושרש העבודה התמימה הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו. והנה מה שהורינו חכמינו זכרונם לברכה, הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה. אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה, הוא זה העולם. והוא מה שאמרנו זכרונם לברכה במסכת אבות (ד, טז). העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. והאמצעים המגיעים את האדם לתכלית הזה, הם המצוות אשר צוונו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשיית המצוות הוא רק העולם הזה. על כן הושם האדם בזה העולם בתחלה כדי שעל ידי האמצעים האלה המזדמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על ידי אמצעים אלה. והוא מה שאמרנו. זכרונם לברכה במסכת עירובין (כב, ב). היום לעשותם ומחר לקבל שכרם.

וכן שכתב רבי צדוק הכהן מלובלין זי"עא בספרו 'דברי חלומות' (ה'), תלמיד חכם אחד ראה בחלום שאומרים לו את הפסוקים 'אכלת ושבעת' (דברים יא, טז), וסמך ליה 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם' (שם יא, טז), ופתר לו את חלומה שהתכוונו לומר לו מסר מן השמים. 'השמרו לכם' באכילה ושביעה שיהיה באופן של קדושה, כי שמא "פן" ימשך אחר תאוות האכילה, ואז על ידי זה "יפתה" ממילא החסידות בדרכי ונכנס מימיו חטא יראת טעם שטעם ומי 'לבבכם' הלב, בקדושה ובטהרה, עד שיהיה אכילתו לקדש החסידות בתחלת כי יודע השביעה מתאות אכילה שלא בקדושה גוררת עון, כדאיתא במסכת ברכות (לב, א) מלי כריסי זני ביש, הממלא את כריסו בתאוות האכילה יכול לבוא חלילה לידי נפילה בחטאים, כמו שנאמר 'פן תאכל ושבעת, ורם לבבך ושכחת את ה' אלוֹקֶיךָ'. ובפרט כנוודע בסוד עבודת

'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ' (א, א). תיבת "בראשית" (029). עם הכולל של התיבה והאותיות, גימטריה "משיח בשער" (029). על פי אומרם ז"ל במסכת סנהדרין (צח, א). אמר ליה רבי יהושע בן לוי לאלהיו מתי יבוא המשיח, אמר ליה לך שאל אותו עצמו, שאל רבי יהושע והיכן הוא יושב, אמר לו אליהו על פתח העיר רומי, שאלו, ומה סימנו שאדע שמשית הוא, ענה לו, יושב הוא בין עניים סובלי חולאים, וכולם מתירים תחבושות וקושרים בפעם אחת, אבל הוא מתיר תחבושת אחת וקושר אחת, אמר שמא יצטרך אותי לגאולה ואז שלא אטעכב עד שאתבשר את כל פצעי, הלך אליי, אמר ליה רבי יהושע בן לוי למשיח שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה המשיח שלום עליך בר ליואי בן לוי, אמר ליה [רבי יהושע מתי יבוא מר, אמר ליה היום, לאחר זמן בא רבי יהושע בן לוי אצל אליהו, אמר ליה אליהו מאי אמר לך, ענהו שלום עליך בר ליואי. אמר ליה על ידי כך אבטחך לך ולאבוך לעולם הבא, אמר ליה רבי יהושע בן לוי לאלהיו שקורין קא משקר בי, שאמר לי היום אני בא, ולא בא, אמר ליה

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני זי"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת שלח | גליון מס' 502

חינם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. (ילקוט שמעוני
שלה, רמז תשמד).

על מנת להבין את הקשר שבין מעשה המרגלים, לבין חורבן בית המקדש, נקדים לבאר את דבריו של ירמיהו הנביא, בקוננו על החורבן (ירמיה ט כ), 'כי עלה מוות בחלוננו בא בארמונותנו להכרית עולל מחוץ בחורים מרחובות'. פסוק זה, יש בו דקדוקים רבים. וביותר יש לדקדק, בלשון מוות בחלוננו. מה ענין חלון לכאן.

ביאור הדבר, על פי מה שכתב בספר 'טוב הארץ', כי יש בשמי מרומים חלון, המכוון כנגד בית המקדש, אשר נתון כולו תחתיו. וכשהיה יורד השפע מלמעלה, דרך צינור מלכות, היה עובר דרכו של החלון הנזכר, עד לבית המקדש. ומבית המקדש, היה מתפשט השפע לכל ארץ ישראל.

אך משהחלו בני ישראל, לחטוא בעוון לשון הרע, התחיל החלון להיסגר מעט מעט. עד שבתשעה באב נסתם כולו, נפסק השפע וממילא, נחרב הבית, עכ"ד. ובאמת מצאנו, שהקדים ירמיהו להתאונן (לעיל פסוקים ב ז), על חטאם בלשון הרע, 'זידרכו את לשונם קשתם שקר'. 'חץ שחוט לשונם מרמה דבר בפיו שלום ידבר את רעהו ובקרבו ישים ארבו'.

עוד נודע (עץ חיים' שער לח פרק ח), כי עיקר המיתה היא, על ידי שנסגרים ונסתמים מן האדם, אורות החכמה עליונה. שכן, הלא 'החכמה תחיה בעליה', (קהלת ז יב). ממילא, כאשר נסגרים אורותיה, ניטלת החיות מן

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (במדבר יג טז) התפלל עליו יהושעך מעצת מרגלים (רס"י) התפלל משה רבינו, רק על יהושע ולא על שאר המרגלים האחרים.

על פי המובא בספר 'זרע ברוך', בשם רבינו האריז"ל, אשר לעת הזו, לקראת כניסתם של בני ישראל לארץ, רצה הקדוש ברוך הוא, שיתעברו בנשמות הנשיאים, נשמותיהם של השבטים הקדושים. זאת, על מנת לסייעם שלא יכשלו בחטא. אלא שבפועל, גבר עליהם יצרם ונכשלו.

והנה שנים עשר השבטים, התעברו בנשמותיהם, כל אחד בנשיא שבטו. אלא שכפי הנראה במושכל ראשון, לוי לא התעברה נשמתו באף אחד מהם. שכן, לא היה ביניהם נשיא משבטו. מאידך, אחר ויוסף התעברה נשמתו בנשיא שבט מנשה, אם כן, איזה מן השבטים הקדושים, התעברה נשמתו ביהושע בן נון, נשיא אפרים. אלא היה זה לוי, שהתגלגל ביהושע בן נון.

מעתה, אחר ונשמת לוי, שהיה ראש שבטו של משה, התעברה בנשמת יהושע, לכן נשא תפילה דווקא עבורו, בהיות והיה זה דבר הנוגע ממש לו עצמו.

(זרע שמשון פרשת שלח, מאמר א)

ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא. (במדבר יד כ)

אמר רבי יוחנן, אותו היום ליל תשעה באב היה. אמר הקדוש ברוך הוא, אתם בכיתם בכיה של

האדם ומת. והוא הדין לכל הפסקה של שפע ואור, שמכונה מיתה.

זהו מה שאומר הפסוק, 'עלה מוות בחלוננו'. כי על ידי עוון לשון הרע, הלך החלון בשמי מעלה ונסתם, עד אשר הפסיק השפע לחלוטין, והגיע לבחינת מוות, בחורבן בית המקדש.

והוסיף לומר, 'להכרית עולל מחוץ בחורים מרחובות'. כי בעוון לשון הרע, אסכרה באה לעולם, (סכרת לנ:). והאסכרה, על פי רוב, חולים בה התינוקות. והנה אמרו בירושלמי (פסח טז.) על בעל לשון הרע, שאומר כאן והורג ברומי. וכן להיפך. לכן הדגיש באומרו, להכרית עולל מחוץ.

ומה שאמר, 'בחורים מרחובות', היינו על פי דברי הגמרא (שם), כי בדורו של דוד היו יוצאים למלחמה ונופלים, מפני שהיו בהם בעלי לשון הרע.

מעתה יבוארו היטב דברי הילקוט. כי הנה כפי שנתבאר, סגירת חלון השפע וחורבן בית המקדש, בא בעוון לשון הרע. ובעת החורבן, כאשר לקו בשל אותו עוון, התעורר עליהם גם עוון אבותיהם, חטא המרגלים, שהיה לשון הרע. 'ומצא מין את מינו וניעור. ומזל יום ושעה גרם'.

זה מה שאמר הקדוש ברוך הוא לבני ישראל, בשעת חטא המרגלים. 'אתם בכיתם בכיה של חנינם', לכן, אם יאחזו בניכם במעשיכם ויחטאו בלשון הרע, אף 'אני אקבע להם בכיה לדורות', ביום זה דווקא.

(זרע שמשון פרשת שלח, מאמר ג)

ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים כי העלית בכוחך את העם הזה מקרבנו. ואמרו אל יושב הארץ הזאת שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם יומם ובעמוד אש לילה. והמתה את העם הזה כאיש אחד

ואמרו הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר. מבולתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר. (במדבר יד יא, יב, יג, יד, טו, טז)

מלשון הפסוקים נראה, כי טענתם של המצרים, מתבססת על שני עניינים. האחד, 'כי העלית בכוחך את העם הזה מקרבנו'. והשני, 'כי אתה ה' בקרב העם הזה ועננך עומד עליהם...' ומחמת שני עניינים אלו, הם מסיקים, 'מבולתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר'.

דברים אלו אומרים דרשני ומצריכים ביאור. ונראה לפרש בדרך הפשט, כי הנה ידוע (ספר דברים כג טז) שהקדים ה' להוציא את ישראל ממצרים, קודם שתמה גזירת השעבוד. כלפי זאת אמר משה רבינו, 'ושמעו מצרים כי העלית בכוחך', היינו קודם זמנם, 'את העם הזה מקרבנו'.

כיון שכן, 'ואמרו אל יושבי הארץ הזאת', הזאת דייקא. היינו, אל הכנעני יושב הארץ. לאמור להם, אל לכם לחשוש מפני בני ישראל. כי עדיין לא הגיע זמנם, לסלק אתכם מן הארץ. שכן בני ישראל, הם אשר הקדימו לצאת ממצרים.

ומניין, שהרי בני ישראל הם טובים וצדיקים, והא ראייה, שהלא 'עין בעין נראה עתה ה' ועננך עומד עליהם'. ואם למרות צדקתם, 'המתה את העם הזה', אין זאת אלא, ש'מבולתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר'. ומדוע אכן, בלתי יכולת ה' להביאם אל הארץ, משום שטרם הגיע זמנו של הכנעני, להסתלק מן הארץ.

(זרע שמשון פרשת שלח, מאמר ד)

לא שוכחים להעביר דמי יזכור
למכון תולדות שמשון

להארות משוב וכן לקבלת העלון במייל lk0772027554@gmail.com

הישועה על פתחך!

מדברי מרן
הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל:
זוהי סגולה בדוקה מאות שנים.

הספר הקדוש והמסוגל זרע שמשון המפואר

לקט אמרים נבחרים

יצא ב"ה חמשה כרכים על חמשה חומשי תורה

על פי דפוס ראשון א מנוקד ומאיר עיניים א פירוש פרי שמשון
מדור מרגליות ופנינים א פשוט ללמוד, להתענג ולהוושע בברכת המחבר

ניתן להשיג בחנויות הספרים

לפרטים: 05276-97791